

ЕКОНОМІКА, МИСЛИВСТВОЗНАВСТВО

УДК 630*652

А. С. ТОРОСОВ, Ю. В. ХАРЧЕНКО, Є. С. ЗУЄВ*

**МЕТОДИЧНІ ПРИНЦИПИ ЗАСТОСУВАННЯ РЕНТНОЇ КОНЦЕПЦІЇ
ПІД ЧАС ЕКОНОМІЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ**

Український науково-дослідний інститут лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г. М. Висоцького

Розглянуто проблемні питання та методичні підходи до економічної оцінки лісових ресурсів з використанням рентної концепції. Запропоновано методику грошової оцінки рекреаційних властивостей лісів як один із елементів ефективності використання лісових ресурсів.

К л ю ч о в і с л о в а : економічна оцінка, ефект, лісові ресурси, рента, рекреація.

Покращення фінансового стану лісового господарства і наповнення бюджету країни значною мірою залежить від встановлення науково обґрунтованої плати за використання лісових ресурсів. Одним із центральних науково-практичних завдань сучасної економіки лісового господарства є визначення економічної оцінки лісових ресурсів на основі відповідної методики його проведення.

Ринкові умови відносин у суспільстві потребують вірного оцінювання ресурсів, раціонального та з максимальним прибутком використання всього ресурсного потенціалу. Оцінюванням мають бути охоплені не лише матеріальні ресурси лісового фонду, але й соціально-екологічні функції лісів як особливий вид споживчої властивості, матеріальна потреба в яких з часом неухильно зростає, набуваючи чітко вираженого регіонального характеру. Тому ліс необхідно розглядати як сукупність ресурсів і властивостей, використання яких забезпечує одержання комплексного ефекту. Об'єднання окремих видів лісових ресурсів у споріднені групи, що характеризуються комплексом однорідних факторів, кількісне описання та якісне оцінювання ресурсів за виділеними групами сприяють визначенню напрямів комплексного і раціонального використання, ефективному відтворенню ресурсів у лісовому господарстві, зростанню лісового доходу. У зв'язку з цим у методичному плані доречно використовувати чинну нормативно-правову базу лісового господарства, зокрема визначення лісових ресурсів відповідно до Лісового Кодексу України [13]. До однієї групи лісових ресурсів належать деревина, технічна та лікарська сировина, кормові, харчові та інші продукти лісу, що використовуються для задоволення потреб населення та виробництва; до іншої – їхня здатність зменшувати вплив негативних природних явищ, захищати ґрунти від ерозії, регулювати стік води, попереджувати забруднення навколишнього природного середовища й очищати його, сприяти оздоровленню населення та його естетичному вихованню.

Активно економічне оцінювання почали застосовувати в 60–70 роки ХХ століття, коли постала проблема підвищення продуктивності лісів. Значна кількість наукових робіт присвячена економічному оцінюванню лісових земель та запасів деревини, другорядних лісових матеріалів, харчових і кормових ресурсів, мисливських угідь [1, 2, 3, 7, 8, 10, 12, 14, 17, 20, 21]. Аналіз вищезазначених робіт з проблем економічного оцінювання дозволяє зробити висновок про те, що існують два методичні підходи щодо економічного оцінювання лісових ресурсів – затратний і рентний, і в межах кожного з цих підходів є відмінності стосовно методик і параметрів оцінювання. Зміни, які відбуваються в нинішній час у господарському механізмі природокористування, значною мірою змінюють перелік задач, вирішуваних за допомогою економічного оцінювання природних ресурсів. Загальний характер використання, відтворення і збереження природних ресурсів визначає необхідність формування цілої системи економічних показників. Насамперед необхідно мати показники, які оцінюють витрати на відтворення у сфері природокористування та відображають різноманітні споживчі властивості природних ресурсів [4, 6, 16, 19]. Формування ринкових

* © А. С. Торосов, Ю. В. Харченко, Є. С. Зуєв, 2013

відносин підвищує значення практичних і теоретичних розробок з економічного оцінювання природних ресурсів на основі розрахунку диференційної ренти. Згідно з концепцією платного природокористування в Україні методологічною основою встановлення платежів за користування природними ресурсами є рентна концепція їхнього економічного оцінювання. При цьому плата за природні ресурси виступає мірилом вилучення диференційної ренти, пов'язаної з природними різноманітностями джерел ресурсів, мірилом відшкодування витрат на охорону і відтворення природних ресурсів, способом економічного регулювання раціонального використання [15]. Особливості рентного оцінювання полягають у тому, що воно має внутрішньогалузевий напрямок і застосовується для вирішення таких основних задач: вирівнювання умов господарювання підприємств природомістких галузей і вилучення в дохід власника природного ресурсу диференційної ренти; внутрішньогалузеве ціноутворення; спеціалізація і розміщення сільського та лісового господарства; встановлення відпускних цін на природні ресурси, які надходять у ринковий обіг [6].

Загальноприйняті теоретико-методологічні підходи економічного оцінювання природних ресурсів застосовують також для оцінювання лісових ресурсів, які виступають як засоби та предмети праці. При цьому лісову ренту розраховують як різницю між цінністю кінцевої продукції лісовирощування, що встановлюється величиною гранично допустимих витрат на приріст її виробництва (замикальних витрат), та індивідуальними наведеними витратами на відтворення та експлуатацію лісу. Слід враховувати, що під час переходу до ринку істотно змінюється роль показника замикальних витрат, на основі яких розраховують диференційну ренту. Поява господарських суб'єктів із різною формою власності, які випускають однотипну продукцію, призводить до того, що роль замикальних витрат як «жорсткого» показника, що визначає верхню межу цін на продукцію природоексплуатації, значною мірою змінюється. Замикальні витрати можна розглядати в нових умовах як деякий початковий етап з узгодження інтересів усіх суб'єктів природокористування [9]. До одержаної величини додається також диференційна рента II, яка відображає ефективність додаткових витрат на відтворення, охорону та експлуатацію лісових ресурсів. В усіх випадках відпрацьовують альтернативні варіанти лісогосподарських заходів з використання і відтворення лісових насаджень цієї ділянки лісу. Той чи інший метод лісовирощування і лісоексплуатації приймають згідно з його народногосподарською ефективністю. Таким чином, економічне оцінювання лісових ресурсів, відбиваючи приріст ефекту від їхнього використання, в кінцевому підсумку рівняється додатковим витратам, які вкладають для відшкодування ресурсів замість тих, які вилучають внаслідок експлуатації. Додаткову оцінку до цього одержують не всі ресурси, а лише невелика їхня кількість, яка визначається потребами суспільства. Показником суспільної корисності лісових ресурсів постає капіталізована рента, яку встановлюють для кращої їхньої частини відносно всього обсягу. Що менше є ресурсів лісу, то більшим стає економічний ефект від збільшення їхнього виробництва чи покращення якості. Наявність товарно-грошових відносин є вартісною формою створення диференційної ренти. Ефект від використання лісових ресурсів одночасно є показником народногосподарських втрат у разі погіршення якості лісових насаджень або їхнього вилучення з лісогосподарського обігу. До цього за умови вилучення ділянки лісу для потреб, які не пов'язані з лісовирощуванням, цінність нового виду користування повинна бути вищою за лісогосподарське з урахуванням, звичайно, соціальних та екологічних функцій лісу.

Економічному оцінюванню підлягають землі лісового фонду, лісові насадження, недеревні рослинні ресурси, соціальні та екологічні функції лісу. Зазначене оцінювання, як це стверджують деякі автори, в узагальненому вигляді дає уявлення про цінність лісу як засобу і предмету праці. Функції лісу, як відомо, є різноманітними, тому їхнє економічне оцінювання має здійснюватися за домінуючою ознакою: землі лісового фонду – за ефектом від використання еталонних насаджень, які найповніше відображають потенційні можливості лісорослинних умов; лісові насадження експлуатаційного призначення – за

ефектом від використання деревини в період її оцінювання; соціальні та екологічні функції – за величиною ефекту від дії впливу цих функцій на підвищення ефективності суспільного виробництва і продуктивної сили праці [11]. Перевагою рентного підходу економічного оцінювання лісових ресурсів насамперед є те, що при цьому виявляється реальний економічний ефект від використання лісу. Разом з тим, рентний підхід до економічного оцінювання не позбавлений і певних недоліків. Це, насамперед, нульові оцінки ресурсів лісу в найгірших умовах лісовирощування та мінімальні оцінки в умовах, близьких до них за своїми параметрами. Крім того, відсутність науково обґрунтованих цін на продукти і корисності лісу ускладнює застосування рентного підходу оцінювання лісових ресурсів. Чинні ціни на ці ресурси не відображають їхнього народногосподарського значення. Зазначене підтверджується ще й тим, що цінність ресурсів визначається не лише економією суспільної праці, але й їхньою дефіцитністю.

Таким чином, економічне оцінювання лісових ресурсів має визначатися за правилами, коли діє середня норма прибутку і додаткова вартість, купівля-продаж лісогосподарської продукції відбувається за регульовальними «замикальними» цінами, які формуються в гірших умовах лісовирощування. Відповідно до цього підходу диференційну ренту з одиниці лісопродукції визначають різницею між замикальними, тобто найбільш високими, але ще допустимими, витратами для даного регіону (держави) на виробництво лісопродукції та індивідуальними витратами на вирощування цієї продукції.

Лісоземельну ренту, як і земельну ренту сільськогосподарських угідь, розраховують на основі диференційної ренти I (за якістю і місцеположенням ділянки лісу), диференційної ренти II (за результатами інтенсифікації лісовирощування) і абсолютної ренти (яка утворюється в лісовирощуванні з різниці між додатковою вартістю і середнім прибутком) [11]. Така методологічна основа її визначення обумовлена проникненням у лісогосподарське виробництво середньої норми прибутку та монополією держави на лісоземельні угіддя. Вихідні показники для розрахунку ренти встановлюють у межах лісорослинного району, який визначається найгіршими умовами росту лісу. Разом з тим, визначення диференційної ренти II ускладнюється, оскільки результати інтенсифікації лісовирощування важко піддаються виміру, не завжди чітко виявляються. Тому лісоземельну ренту потрібно розраховувати як суму диференційної ренти I (або просто ренти) і абсолютної ренти, беручи до уваги якість і розташування лісоземельної ділянки, наявність забезпечення лісового господарства засобами виробництва, трудовими ресурсами, можливості оплати праці. При цьому абсолютну ренту під час проведення економічного оцінювання лісових насаджень з метою запобігання подвійного підрахунку не враховують.

Доволі складною до цього часу залишається й проблема визначення економічного ефекту від використання екологічних і соціальних функцій лісу, до яких належать ґрунтозахисні, водоохоронні, рекреаційні і т. д. Зазначені функції, які не мають матеріально-речового втілення, не є продуктами, тому важко піддаються кількісному виміру. Визнання екологічних і соціальних функцій лісу продуктами означало би визнання їхньої вартості. Соціальні та екологічні функції лісу не є залученими у сферу економічних (товарних) відносин, їх не враховують у сукупному продукті. Тому як продукція лісовирощування виступають не функції, а ліси загалом як засоби праці, оскільки існують не властивості (функції) самі собою, а речі, яким і притаманні відповідні соціально-екологічні функції, які безпосередньо не є носіями ефекту в лісовому господарстві. Методологія економічного оцінювання екологічних і соціальних функцій не є достатньо розробленою. Відсутній певний зв'язок цих функцій з економічними й соціальними процесами, що реально існують. Не виявлені відповідні критерії, які визначають екологічні функції лісу через економічні показники. Це приводить до того, що різні господарські рішення, які приймають, не завжди є ефективними. Ліс як споживча вартість – це носій комплексу функцій, які широко застосовуються в екологічних (захисних) і соціальних цілях. І хоч оцінити їхню реальну вартість для народного господарства складно, все ж таки ці розрахунки потрібні. Цінність

різноманітних функцій лісу може бути визначена на основі теорії вартості і споживчої вартості лісів, які використовуються як засоби праці в областях матеріального виробництва. Зокрема, потреба в економічному оцінюванні екологічних і соціальних функцій обумовлена необхідністю підвищення показників суспільного виробництва.

Пропозиції, які стосуються різноманітних середовищеутворювальних і середовищезахисних властивостей лісів, мають пошуковий характер і побудовані на визначенні економічного ефекту, який утворюється в інших галузях народного господарства завдяки впливу лісів. Для ґрунтозахисних і полезахисних лісів це – підвищення врожайності сільськогосподарських культур і збереження родючого шару ґрунту, для водоохоронних лісів – збільшення внутрішнього стоку за рахунок зменшення поверхневого, покращення якості води і зменшення замулювання русел річок і водоймищ, для захисних смуг біля доріг – економія витрат на очищення доріг і захист їх іншими способами. Економічне оцінювання захисних насаджень, що виконують водоохоронні та кліматорегулювальні функції, яке враховувалося в минулому як «невагома корисність», в нинішній час набуває цілком реального виразу. Корисність лісу можна конкретно оцінити, наприклад, у вигляді скорочення втрат від пилових бур, суховійних вітрів, попередження ерозійних процесів, ліквідації селевих потоків у горах і, врешті, недопущення замулювання і обміління річок та водосховищ.

Слід зазначити, що стосовно методики визначення економічної оцінки різноманітних функцій і послуг лісів пропонується, наприклад, виділяти такі напрямки [5]:

– метод, заснований на визначенні народногосподарського ефекту, який одержують завдяки цій функції лісових насаджень (наприклад, оцінювання гідрологічної ролі лісу за величиною найбільшого доходу від отримання додаткової вологи);

– напрямок, який виходить із витрат, що необхідні для одержання того ж ефекту без впливу лісів, – компенсаційний принцип (наприклад, оцінювання киснепродукувальної функції визначається згідно з економічними показниками відповідних витрат під час технічного одержання кисню; при оцінюванні ґрунтозахисної функції – за вартістю необхідної кількості добрив для компенсації втрат родючості ґрунту тощо);

– витратно-нормативний метод, який застосовують для соціальних корисностей лісонасаджень (наприклад, рекреаційні корисності пов'язують із витратами з організації масового відпочинку);

– метод, що ґрунтується на величині чистого доходу, який отримують користувачі, відповідно до середніх багаторічних даних (наприклад, під час оцінювання продуктів побічного користування лісом).

Методологія економічного оцінювання нематеріальних функцій і властивостей лісу розроблена недостатньо. Складності економічного оцінювання екологічних та соціальних функцій і властивостей лісу визначаються відсутністю певного зв'язку цих функцій і властивостей з реально наявними економічними і соціальними процесами, невизначеністю відповідних критеріїв, що виражають екологічні та соціальні функції і властивості лісу економічними показниками. Узагальнення методичних підходів щодо їх економічного оцінювання на рентній основі дає підстави запропонувати таку методику грошового оцінювання корисних властивостей лісів, в основу якої покладена капіталізація економічного ефекту:

$$O_e = \frac{E_e}{E_n}, \quad (1)$$

де O_e – грошова оцінка корисних властивостей лісу, грн/га;

E_e – річний економічний ефект від корисних властивостей лісу, грн/га;

E_n – норматив капіталізації річного економічного ефекту (0,02).

Найбільш широко використовуються рекреаційні властивості лісу, на прикладі яких наведемо розрахунок їхнього грошового оцінювання.

Річний економічний ефект (E_p) рекреаційного лісокористування визначається за формулою:

$$E_p = I_e \cdot Ц_e - B_3, \quad (2)$$

де I_e – екологічно гранично допустима інтенсивність рекреаційного лісокористування, людино-годин/га за рік (сезон);

$Ц_e$ – ціна вільного часу, грн/год.;

B_3 – витрати і збитки у зв'язку з рекреаційним використанням лісового насадження, грн/га.

Гранично допустима інтенсивність (I_e) визначається за формулою:

$$I_e = H_p \cdot 8 \cdot Д, \quad (3)$$

де H_p – гранично допустимі рекреаційні навантаження, людино-дні/га;

8 – розрахункова кількість годин в одному людино-дні (робочий час), яку беруть при визначенні гранично допустимих рекреаційних навантажень. Робочий час є однозначним вимірником різних видів і форм праці, тому вважається за доцільне його використання під час економічного оцінювання рекреаційних властивостей лісу.

$Д$ – кількість днів за рік (сезон), прийнята при визначенні гранично допустимих навантажень.

Ціну вільного часу ($Ц_e$) можна брати з урахуванням рівня середньої погодинної заробітної плати за рік у країні.

Витрати і збитки у зв'язку з рекреаційним використанням лісового насадження (B_3) встановлюють за звітними (проектними) даними підприємства, що здійснює господарську діяльність у лісі, з урахуванням заходів, що проводяться і які пов'язані з рекреаційним використанням повного комплексу (або окремих ділянок) лісових угідь.

Важливими факторами, що визначають рекреаційну цінність лісових насаджень, крім стійкості до рекреаційних навантажень, є їхнє місцезональне відношення до міст і населених пунктів, зупинок громадського транспорту і доріг загального користування, рекреаційна привабливість і забезпеченість населення лісами для відпочинку. З урахуванням наведених факторів формула грошового оцінювання рекреаційних властивостей конкретного лісового насадження (O_p) набуває такого вигляду:

$$O_p = \frac{E_p \cdot K_m \cdot K_n \cdot K_l \cdot П}{E_n}, \quad (4)$$

де K_m – коефіцієнт місцезонального відношення;

K_n – коефіцієнт рекреаційної привабливості лісонасадження;

K_l – коефіцієнт лісобезпеченості;

$П$ – площа земельної ділянки лісового фонду, га

Система поправкових коефіцієнтів (K_m, K_n, K_l) визначається за нормативами та матеріалами лісовпорядкування.

За наведеним методичним підходом проведено грошове оцінювання рекреаційних властивостей насадження площею 5 га з породним складом 8С2Д, що росте у свіжій судіброві (С₂) Полісся за другим класом рекреаційної привабливості ($K_n = 0,6$) у 5 км від громадського транспорту ($K_m = 1,0$) із середньою нормою гранично допустимого навантаження 8 людино-днів на 1 га. Коефіцієнт лісобезпеченості (K_l) для Полісся прийнято на рівні 1,0. Розрахований річний економічний ефект (E_p) від рекреаційного лісокористування становить 1195 грн/га. Таким чином, грошова оцінка рекреаційного

насадження (5 га) з урахуванням поправкових коефіцієнтів: $O_p = 195 \cdot 1,0 \cdot 0,6 \cdot 1,0 \cdot 5 / 0,02 = 179\ 250$ грн; у розрахунку на 1 га – 35 850 грн.

Висновки. Сучасні підходи до ефективності використання лісових ресурсів мають ґрунтуватися на системних принципах комплексного економічного оцінювання матеріальної та середовищеутворювальних і середовищезахисних їхніх складових. Проте є багато труднощів, пов'язаних, насамперед, із багатофункціональним значенням лісових угідь, складністю визначення та вартісного оцінювання продукції лісового господарства, відсутністю надійного розподілу витрат по видах продукції, послуг, функцій, що виконуються тощо. Система оцінювання виконання лісами екологічних функцій, використання суспільством нематеріальних лісових ресурсів не є досконалою. Унаслідок цього на практиці при економічному оцінюванні до уваги береться переважно тільки сировинна складова, а оцінювання корисних властивостей лісів має більш теоретичне значення. Запропонований методичний підхід та відповідний розрахунок на прикладі грошової оцінки рекреаційних властивостей лісу дає змогу визначити ефективність використання корисних властивостей лісів за показниками, які не потребують трудомістких спеціальних досліджень.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. *Анцукевич О. Н.* Экономическая оценка выращиваемых лесов / О. Н. Анцукевич // Лесн. хоз-во. – 1979. – № 2. – С. 16–18.
2. *Воронков П. Т.* Экономическая оценка лесных угодий / П. Т. Воронков. – Новосибирск : Наука, 1976. – 134 с.
3. *Воспроизводство лесных ресурсов: эколого-экономические проблемы / Я. В. Коваль, Е. В. Мищенко, А. М. Царенко, О. А. Литвиненко, И. Я. Антоненко.* – К. : СОПС Украины НАН Украины, 2002. – 314 с.
4. *Гофман К. Г.* Экономическая оценка природных ресурсов в условиях социалистической экономики / К. Г. Гофман. – М. : Наука, 1977. – 238 с.
5. *Горстко А. Б.* К вопросу об экономической оценке лесных ресурсов / А. В. Горстко, П. А. Хайтер // Экономика и математические методы. – 1991. – Том 27, вып. 3. – С. 522–527.
6. *Экономика природопользования : учебник / [под ред. Л. Хенса, Л. Мельника, Э. Буна].* – К. : Наукова думка, 1998. – 481 с.
7. *Ельчев Н. М.* Об экономической оценке пищевых ресурсов леса / Н. М. Ельчев // Лесн. хоз-во. – 1982. – № 2. – С. 12–14.
8. *Ильев Л. И.* Основы лесного кадастра / Л. И. Ильев. – М. : Лесн. пром-сть, 1969. – 129 с.
9. *Кислый В. Н.* Вопросы теории экономической оценки природных ресурсов в условиях переходного периода // Труды 13-й ежегодной научно-практической конференции «Актуальные проблемы природопользования». – ч. 1. – Сумы, 1996. – С. 86–89.
10. *Кислова Т. А.* Экономические категории в лесном хозяйстве (себестоимость, дифференциальная рента, эффективность) / Т. А. Кислова. – Львов : Вища школа, 1988. – 168 с.
11. *Коваль Я. В.* Економічна (грошова) оцінка природних ресурсів лісового фонду України: теорія, методологія, методика / Я. В. Коваль, І. Я. Антоненко. – К. : РВПС України НАН України, 2004. – 163 с.
12. *Кожухов Н. И.* Методические положения экономической оценки лесных ресурсов на базе оптимизационных моделей / Н. И. Кожухов, М. Б. Надирашвили, В. В. Колосов // Лесной журнал. – 1987. – № 1. – С. 96–101.
13. *Лісовий Кодекс України.* – Х. : ТОВ «Одіссей», 2006. – 72 с.
14. *Мизарас С.* Опыт составления лесного кадастра / С. Мизарас, И. Лукошюс, А. Брукас // Лесн. хоз-во. – 1978. – № 3. – С. 10–12.
15. *Мищенко В. С.* Концепция платного природопользования на Украине / В. С. Мищенко // Экономика Украины. – 1993. – № 7. – С. 68–73.
16. *Позывайло Ю. Н.* Проблемы кадастровой оценки лесов / Ю. Н. Позывайло // Экономика Украины. – 1995. – № 3. – С. 15–23.
17. *Природно-ресурсний потенціал сталого розвитку України / [Б. М. Данилишин, С. І. Дорогунцов, В. С. Міщенко та ін.].* – К. : РВПС України, 1999. – 716 с.
18. *Сударев В. Г.* Экономическая оценка земельных ресурсов лесного фонда (на примере нелесных площадей) / В. Г. Сударев, Е. В. Панков, Е. Ф. Гуцев // Лесн. хоз-во. – 1991. – № 11. – С. 14–17.
19. *Туркевич И. В.* Кадастровая оценка лесов / И. В. Туркевич. – М. : Лесн. пром-сть, 1977. – 168 с.
20. *Янушко А. Д.* Экономическая оценка лесов по древесному запасу / А. Д. Янушко, М. М. Санкович // Лесн. хоз-во. – 1983. – № 8. – С. 16–18.

21. Янушко А. Д. Кадастровая оценка лесных земель / А. Д. Янушко, М. М. Санкович // Лесоведение и лесное хозяйство. – 1983. – Вып. 18. – С. 100–107.

Torosov A. S., Kharchenko Yu. V., Zuyev E. S.

METHODOICAL PRINCIPLES OF THE USE OF RENT CONCEPTION FOR ECONOMIC EVALUATION OF FOREST RESOURCES

Ukrainian Research Institute of Forestry and Forest Melioration named after G. M. Vysotsky

The paper dwells on problem questions and methodical approaches to economic assessment of forest resources by rental concept. The main methodical approaches to an economic assessment of natural resources are analysed and systematized. It was defined that for exact determination of economic value of forest resources their integrated cost assessment is required. The essence and the content of concept of an economic assessment of forest resources is described. Questions of forest rent components definition as a base of an economic assessment of forest resources are investigated. The paper deals also with the problem of determination of economic effect for use of forest ecological and social functions. Methodical approaches to an economic assessment of non-material functions and properties of forests are proved. The methodology for monetary evaluation of forests recreation is proposed as one of the elements of effective use of forest resources.

К e y w o r d s : economic assessment, effect, forest resources, rent, recreation.

Торосов А. С., Харченко Ю. В., Зуев Е. С.

МЕТОДИЧЕСКИЕ ПРИНЦИПЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ РЕНТНОЙ КОНЦЕПЦИИ ПРИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ОЦЕНКЕ ЛЕСНЫХ РЕСУРСОВ

Украинский научно-исследовательский институт лесного хозяйства и агролесомелиорации им. Г. Н. Высоцкого;

Рассмотрены проблемные вопросы и методические подходы к экономической оценке лесных ресурсов с использованием рентной концепции. Предложена методика денежной оценки рекреационных свойств лесов как один из элементов эффективности использования лесных ресурсов.

К л ю ч е в ы е с л о в а : экономическая оценка, эффект, лесные ресурсы, рента, рекреация.

E-mail: torosov@uriffm.org.ua

Одержано редколегією 27.09.2013 р.